

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Ubi agitur De Amore Dei - non in solis haerente contemplativis, & jucundis affectibus, sed parato, quidvis vel durissimum agere, & pati, si Deo id gratum fore videat: neque contento, plùs eum quibuscuncque aliis rebus amare, sed certo insuper, nihil omnino ex quibuscuncque rebus aliis amare, quod ...

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Cap. XXXII. Rationes, quibus eadem sententia superiori capite oppugnata est, diluuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54515](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54515)

praxis, ut projiciamus nos penitus in cælestis nostri Patris fidissimas manus, qui & nos diligit plùs, quàm assequi cogitando possumus, & longè quàm nos meliùs pernoſcit tum nostras vires, tum ea, quibus indigemus, quæque opportuniora esse nobis possint præſidia finentes idcirco, ut nos ducat, quæ vilium ei maximè fuerit, déque nobis semper pro divino arbitratu suo statuatur: neque aliud flagitantes ab eo munus, quàm suum sanctum amorem, unicam nempe omnium & votorum nostrorum metam, & illius munerum summam. *Amorem tui solum cum gratia tua mibi dones, & dives sum satis.* (S. Ign. in Exer. Spir.)

CAPUT XXXII.

Rationes, quibus eadem sententia in superiori capite oppugnata est, diluuntur.

Ed enim vero, quidquid hæcenus de sensibilis, vividæque charitatis fructibus, ac præstantia dixerimus, etiamnum nihilominus peritant in gradu suo rationes, præcedentes

capitis inductæ, nostræque huic doctrinæ reclamant, neque in ea finunt Lectores firmo assensu quiescere: quidnam igitur ad tollendū è medio hunc obicem iis respondimus? Respondeo primæ cum Angelico Doctore S. Thoma: (1. 2. qu. 114. a. 4. ad 2.) duo posse in rectè operando difficultatum genera occurrere: alterum *ex magnitudine operis, quod pertinet ad augmentum meriti*: ut quando pro DEI gloria morti obviam itur, vel facinus naturâ suâ maximè arduum patrat. Alterum *ex defectu operantis, quod diminuit meritum, & à charitate tollitur*: ut cum aliquis vel, quòd remissè DEUM amet, vel ex alia sui animi pravitate, multum molestiæ, laborisque experitur, vel in iis virtutum operibus, quæ nihil cæteroqui, nisi planum, & factu proclive ex se habent. Fateor itaque, nunquam certius perfectæ virtutis specimen dari, quàm inter primi generis difficultates, & proinde has à veris DEI famulis expeti, ac quæri oportere; at de posterioribus nunquam idem concesserim. Adeò quippe hæ difficultates virtuti nîl conferunt ad sese luculentius prodeudam, ut potius virtutis perfectio, testibus Aristotele, & D. Thoma, tunc emineat, cum illius actus *promptè, & delectabiliter*, citra diffi-

fi-

facultatem videlicet operanti insitam sunt. Nihilque decantatum magis est apud sacros Doctores, quàm facilia per charitatem reddi, quæ difficillima secundum naturalem conditionem suam sunt. Optant igitur sancti viri, ad perfectionis, meriti que incrementum res agere ingenio suo laboriosas, at nullo modo optant, difficulter etiam, laboriosèque, & cum interiore animi renisu illas agere. Alioquin, si ita operari ad perfectionem virtutis conducere, expetique ideo ab huius studiosis deberet, expetendi quoque ab iisdem forent vitiosi habitus, tenuisque DEI cognitio, & similia impedimenta, quorum causâ honesti actus laboriosius, ægriusque exercentur.

2. Neque ad propositam rem magis facit illa, eidem primæ oppositioni majoris firmamenti ergò subdita appendix: quòd mirum DEO famulari, quando nulla homini occurrunt subeunda secum certamina, vulgare sit decus, & nulli non obvium: quippe ubi plus accipitur, quàm præstatur, neque tam DEO anima, quàm ipsi DEUS servit. Nego siquidem primò, parùm virtutis requiri, ut extra interiores pugnas DEO serviamur, si actus, per quos ei tunc servimus, suo
in

in genere eximii, & communem ultra modum præstabiles sunt: quales ferè illos esse Philosophus docet, qui alacriter, & jucundè, hoc est finè interiori difficultate exercentur, *cùm singula* (ut verbis illius utar) *exactius, absolutiusque faciant, qui cum delectatione operantur.* (L. 10. Eth. c. 4. & 5.) Constat quippe, nullam esse aliam virtutis, quàm proprios ipsius actus mensuram: nec propterea, si excellentes hi sint, proletariam, & vulgarem illam dici posse. Certè magna Numinis parens, quidquid recti ageret, non modò citra ullum voluntatis laborem, sed & summa cum propensione agebat: & tamen quisnam ibit inficias, singulos quosque ipsius actus à perfectissimo DEI amore profectos fuisse? Nego itèm posse hominem, in quacunque constitutione animi sit, dum pro Deo aliquid facit, plus ei tunc præstare, quàm ab eo accipiat. Cùm certissimus Orthodoxæ fidei articulus sit, supernaturales quosque actus, seu promptè, & alacriter, seu difficulter, & cum renisu animi fiant, quemadmodum ex DEI magis gratiâ, quàm ex nativâ hominis facultate proveniunt, ità in nostris rationibus ad accepti magis, quàm ad dati tabulas pertinere: imò, quantò præstantiores,

&

& majoris meriti sunt, tantò plus à DEO nobis, quàm à nobis DEO tribui. Qua certissima veritate admiffa, extrâque controversiam posita, à nemine dici potest, operibus, quæ inter spirituales delicias fiunt, specialiter convenire, ut ea faciens plus à DEO accipiat, quàm DEO præstet; quin dici simul debeat, iisdem specialiter convenire, ut eximia, & præstantis meriti sint. Fatendumque adversariis est, si perfectiores esse illos actus contendunt, qui cum tædio, & molestia, quàm qui cum alacritate animi fiunt, in ista etiam præcipuè plus nobis à DEO, quàm à nobis ei tribui.

3. Ad secundam porrò rationem quod attinet, novo illa, & peculiari responfo nil eget, utpote jam satis refutata superius, ubi de sensibili divinæ charitatis dulcedine agentes, ostendimus periculum ei plus æquo adhærendi, solerti circumspectione adhibita vitari à DEI famulis posse: neque idcirco æquum esse, ut rem naturâ suâ adeò salubrem præ incerto mali usûs discrimine abdicandam quis putet: nisi fortè imitari stoliditatem vult barbari illius apud Gellium agricolæ, qui putationis tempore suas vites, nè quid in eis supervacui remaneret, utilibus quoque simul

refectis, ad imum usque stirpem succidit: id unum ea vecordi providentia assecutus, ut abbreviaret vindemiæ insequenti anno faciendæ laborem. (L. 19. c. 12.)

4. Respondetur tertiæ, proprium esse hominis, qui enixè, instantèrque aliquid cupit, ut nè quovis promiscuè illius instrumento contentus sit; sed vias, rationesque ad illud quàm certissimè consequendum idoneas exquirat. Quorsum ergo quis dicat: etiam finè ullo spiritualium consolationum subsidio perfectè amare DEUM possum? Ità sanè, non inficior: sed eo id tamen pacto, quo etiam peccata vel absque occasionum iis lenocinantium fugâ potes nescire: difficulter nimirum, nec finè munimento, & conatu extraordinariæ virtutis: quam, nescio, utrùm revera possideas, & unde tam fidenter tibi arroges. Quemadmodum igitur, quia difficillimum esse nôsti, peccati contagia inter illius occasiones vitare, neque certum habes, virtutem tibi adesse rei tam difficili parem; haudquaquam contemnis, ut minimè necessariam, ad cavendam peccatum, illius occasio- num fugam, sed eam potius, quasi instrumentum illi fini obtinendo quàm aptissimum eligis: ità cum & maximè arduum sit, absque

H h h

ul-

ullo cælesti solamine DEUM perfectè diligere, & æquè incertum, an idoneum tibi suppetat robur, ad rem tam arduam finè hoc adjuvamento præstandam, non debes, si perfectus DEI amor curæ tibi est, cælestium solatiorum aspernari præsidia, quia ad illius affectionem prorsus tibi necessaria non sunt; sed in pretio potiùs habere, & optare, quia, ut eum certius, promptiùsque assequaris, te adjuvant.

5. Quamvis autem verissimum sit, DEUM nonnullis excellentis sanctimonie viris spiritualia hæc dona continenti plurimum annorum spatio subtrahere, eosque interim mentis obscuritate, ac torpore divinarum rerum, & bene operandi fastidiis, animi angoribus, perduellium rationi affectuum tumultibus, aliisque interioribus molestiis excerre, neque illi pro virtutis suæ firmitate in mediis hisce perturbationibus, atque intemperis minùs perfectè illi serviant, quàm inter alcyonia tranquillissimæ pacis: instar heliotropii, quod fertur *solem insuere semper, omnibusque horis cum eo circumagi, vel nubilo obumbrante: tantus syderis amor est.* (Pl. L. 2. c. 4. & L. 22. c. 21.) Quamvis, inquam, verissima hæc sint, nemini tamen justa adest ratio, sese

fese his Heroibus parem arbitrandi : adeò ut vel desideret iisdem experimentis probari , quasi instructus virtute solida , & simili cum profectu indè evasura ; vel sibi persuadeat , quem in orando , aliisque piis studiis , & officiis experitur languorem animi sinè ulla proximiorè causa , à DEO duntaxat proficisci , qui ejus virtutem , tanquam in alio exteriorum , & vulgarium difficultatum genere jam satis probatam , ipsemet sibi ultimis hisce , ac perfectorum hominum propriis periclitationibus tentandam susceperit. Sed quisquis solido Christianæ humilitatis fundamento nititur , dum plerumque se perspicit , absque pietatis fervore , absque alacri exercendarum virtutum studio , absque facilitate mentis cum DEO conjungendæ , aridum , frigentem , terrenis affectibus , atque curis obnoxium ; non aliam debet agnoscere pravæ hujus suæ habitudinis causam , nisi suam in quærenda perfectione socordiam , exiguam cupiditatû compressionem , majorémque rerum caducarum , quàm DEI , & bonorum cælestium amorem. Ex hisce quippe vitiis , accedente etiam interdum ægra corporis valetudine , tristes illi effectus , tanquam ex propria , & naturali radice , citra ullam diversi alterius principii ne-

H h h 2

ces-

cessitatem, in plerisque proveniunt. Nisi quòd stygius quoque hostis, animadvertens, quantum indè nobis damni creetur, non cesset pro virili sua parte, jam corporis humores perturbando, jam importuna obtrudendo phantasmata, jam inordinatos animi motus ciendo, quantum potest laboris, studii que ad eorum productionem conferre.

6. Quòd si idem contrariis etiam aliquando artibus nocendi causâ utitur, in rerum divinarum meditatione extra sensus animos rapiens, sub augusta Cælituum specie intuendum se illis objiciens, & spiritualium voluptatum gustu illos fatians; nihil tamen virium id habet ad efficiendum, ut hæc interioris profectûs subsidia minùs pretii secundùm genus suum mereantur. Ecstasès siquidem, revelationésque, & spirituales deliciae, quarum author est dæmon, nimium quantum ab iis discrepant, quas DEUS animabus impertit: cum nihil ferè aliud sint, quàm sensus leviculi, sterilésque, & debiles affectus: neque unquam seu in mente frugiferas de sui, & rerum omnium terrenarum nihilo, deque infinita DEI amabilitate notitias pariant, seu voluntatem ad decreta efficacia impellant, mandandi DEUM super omnia, quidquid ei gra-

gratius sit, in omni vitæ actu eligendi, & nihil non asperi promptè, hilaritèrque pro gloria ipsius subeundi. Nam neque dæmonis vires ad producendos tales effectus pertingunt, neque ipse tam fatuus in malitia sua est, ut nocendi consilio velit, etiamsi posset, impertiri animabus dona, divinæ beneficentiæ tam propria, & ex quibus illæ nequeunt, nisi præclarissimos fructus referre. Præterquam quòd, ut D. Terefiæ, consultus ab ea de suis visionibus, insignis Theologiæ Doctor respondit: (*Cast. Int. Mans. 6. c. 9. & Fund. c. 13.*) prudentis consilii est, ipsismet diaboli armis contra eum præliari, nostramque in utilitatem flectere, quod ab eo ad perniciem dirigitur. Ideoque etsi ipse author visionis cujuscumque, vel similis alterius doni esset, non tamen respui auxilium deberet, quod inde percipimus; sed provideri duntaxat, secundum regulas capite superiori præscriptas, nè aliquid noxæ ibi admistum lateat, vel inde oriatur. Ubi sanè non video, quonam pacto adversarii in doctrina sua sibi consent, dum una ex parte ajunt, perfectè DEUM amanti desiderandos esse, tanquam meriti amplioris materiam, interiores ad peccandum impulsus, quos constat & à dæmone proficisci, nec

alium ad finem, quàm ad perniciem animarum referri: eidemque rursus altera ex parte consolationum spiritualium amore interdicitur, eò quòd, licèt ad majorem in divino famulatu profectum suapte naturâ illæ utiles sint, fieri tamen possit, ut à dæmone occulte alicujus perniciæ causâ infundantur: perinde quasi hæc perniciæ ab homine provido, & sibi cavente aliter vitari nequiret, nisi abdicando omnes fructus, qui inde possunt provenire. Quæ regula si valeret, jam neque sacræ ædes religionis ergò adeundæ forent, tanquam nempe loca, fovendæ quidem pietati per sese, & secundum institutionem suam opportuna, sed quò nihilominus timeri potest, nè ab humani generis hoste occultam ibi aliquam spiritualis nostri offendiculi occasionem prævidente impellamur.

7. Falsum itèm, nec difficile refutatum est principium, quo veluti fundamento quarta innititur ratio: pacem nimirum, jucunditatemque animi bona esse à præsentis sæculo abhorrentia, utpote quòd assiduis infestationibus, & periculis scateat, neque possit nisi lacrymarum, timorisque, ac mœlitiæ tempore vocari. Quamvis enim perfecti, solidique nec interrupti unquam gaudii possessio, im-

mortalis tantummodo illius vitæ sit propria, quæ justis in cælo promittitur, ubi nempe *mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra.*, (Apoc. c. 21.) sed *lætitia sempiterna super caput eorum*; (Isai. c. 35.) placuit tamen bonitati divinæ, ut amantiore illius animæ per intimam suavissimæ charitatis, & tranquillæ pacis dulcedinem aliquem subinde vel in terrestri hoc exilio posthumæ illius beatitudinis suæ gustum percipiant: quemadmodum & sacrarum Literarum oracula passim testantur, & in Sanctorum vitis luculenter apparet, & nos jam alibi eodem hoc opere planissimum fecimus.

8. Quantum denique ad prædictarum rationum confirmationem, à Christi Domini exemplo accersitam, respondeo: excitasse illum quidem in sua anima perquam validos de morte, ab æterno Patre sibi decreta, & jamjam imminente pavoris, tædiique, ac tristitiæ affectus: non tamen idcirco, ut nos quasi hoc etiam in vitæ suæ actu eum imitari studeremus divini obsequii opera cum mœrore, atque tædio peragere, cum contra per Apostolum suum nos monuerit, *hilarem datorem à DEO diligi*: (2. ad Cor. c. 9.) sed ea potius de causa id fecisse, ut, sicut ipse,

H h h 4

quan-

quantumcunque inferior animi pars reluctaretur, perfectissimè nihilominus suam Patris imperio voluntatem subjecit; ità nos quoque, cum in divini famulatùs operibus naturali tædio, & pavore præter nostram electionem afficimur, disceremus, quocunque ejus renitenti fortiter superato, divinæ voluntati nostram submittere. Quod exemplum minimè potuisset nobis præbere, nisi contrarios hosce affectus in suo inferiori appetitu sensisset, ac per se ultro excitasset. Quamobrem, qui ad magis patiendum, & Christum sic perfectius imitandum tristitiam, animique averfionem in divina servitute experiri vellet, per hanc ipsam illius imitandi voluntatem, ab illius imitatione discederet; idque duplici ex capite: primò, quia eligeret pati sinè alio fine, & fructu, quàm ut merè patiat: cum Christus non ideo duntaxat interiorè illam sui animi afflictionem passus sit, sed utilitates potiùs indè nobis proventuras respiciens: & illam imprimis, quam D. Bernardus commemorat: *Ut, quos nempe vivificabat mors ejus. ejus nihilominus & trepidatio robustos, & maestitia letos, & tedium alacres, & turbatio quietos faceret, & desolatio consolatos.* (Serm. 1. de S. Andr.) Secundò, quia improvidè vellet, quod

sum.

summo consilio Christus voluit: eligens scilicet, quæ ille ultro pertulit, tædia, & bene operandi impedimenta perferre, etsi nequaquam instar illius sit certus, nihilò minùs perfectè inter illa se operaturũ obstacula, quàm si liber omnino ab iis foret. Veluti eadem de causa perversus Christi imitator, eique in ipsamet similitudinis affectatione dissimilis mereretur vocari, qui legens, permissum ab eo esse, ut *mulier, quæ erat in civitate peccatrix*, nudos ejus pedes osculis foveret, & unguento caput perfunderet; easdem ipse quoque à scorto, vixdum è suis flagitiis emerso, obsequii, amorisque significationes ultro admitendas putaret; cum germana, & formalis imitatio neutiquam in eo posita sit, ut secundum rei substantiam fiat, quod factum ab altero est; sed ut in iisdem præterea circumstantiis, in quibus ab eo factum est, fiat. Erubescat igitur amans Christi anima, quæque illum imitari perfectissimè cuperet, omnis se perturbationis expertem, cælestibusque affluentem solatiis DEO famulari, cum ille Patris jussa exequi sævissimos inter animi angores voluerit: sed suarum simul virium imbecillitatem agnoscens, cujus causâ periclitaretur in voluntatis perfectione illi esse diffi-

H h h 5

mi-

milis, si circa inferioris appetitûs perpeffiones similis foret, qualemcunque hanc ab eo diverfitatem boni consulat, ut alteram illam majoris momenti similitudinem certius indè, pleniûsque assequatur.

9. Atque hic profectò vel omnium, vel ferè omnium sanctitate excellentium virorum fuit mos, atque sensus; quorum, esto complures sensibili, & minùs necessariæ piorum affectuum suavitati nuntium remiserint, nescio tamen, an vel unus solidiora etiam divinæ charitatis incitamenta, & præsidia ultro abdicaverit, ità ut seriò, expressèque à DEO postularet, sinè ulla seu clariori ejus cognitione, seu voluntatis ad servandum ei promptitudine per omnem continenter vitam relinqui. Quòd si fortè quispian talis in fastis occurreret, dicendum utique esset, extraordinario DEI afflatu hanc inditam ei mentem fuisse, nec proinde ab ejus exemplo certam posse cõmunis vitæ regulam sumi. *Non enim de consideratione paucorum, (inquit Cassianus) sed de his, quæ multorum, imò omnium subjacent facultati, universalis est regula proponenda. Si qua verò rarissime, atque à paucissimis obtinentur, & possibilitatem cõmunis virtutis excedunt, veluti supra conditionem*

fra-

fragilitatis humane, naturamque concessa, à præceptis sunt generalibus sequestranda, nec tam pro exemplo, quam pro miraculo proferenda. (Col. 19. c. 8.) S. Teresia certè, quanquam pro DEO patiendi avidissima, profitetur tamen, nunquam se ab eo poposcisse interiores animi ærumnas: (In Ep. 33. ad Fratr.) & B. Angela de Fulginio, licèt anxiam spiritualium consolationum cupiditatem non probet, non tamen easdem, cùm à DEO infunduntur, repudiari vult, utpote quæ ad serviendum illi impensius hominem adjuvant. (In Vit. c. 29. pag. 78.) Cujus sententiæ itèm est S. Petrus de Alcantara in suo de Oratione tractatu: (pag. 174.) ubi docet, quamvis propria, & vera devotio, proclivitas scilicet ad bene operandum, nequaquam consistat in spirituali jucunditate, solere per hanc tamen excitari, nutriri, & augeri: ejúsque ideo respectu sat validam servis DE I causam suppeterè, cur hanc quoque in pretio, & amore habeant. Imò Sanctorum monumenta evolventes, quàm acer illorum foret sensus, videmus, si quando per materni quamdam lusús speciem DEUS sese iis occultabat, quàmque amanter cum ipso de illa vel ad modicum tempus sensibilis suæ præsentis subductione exposulave-

ve-

verint: jam ei cum sanctissima sua Matre di-
 centes: (Vid. Luc. 2.) Domine, quid fecisti no-
 bis sic? Ecce dolentes quærebamus te: jam Jobi
 exemplo præteritam illius indulgentiam, &
 benignitatem præsentem opponentes duritiei:
 (c. 29. & 30.) *Quis mihi tribuat, ut sim juxta
 menses pristinos, secundum dies, quibus DEUS
 custodiebat me: quando splendebat lucerna ejus su-
 per caput meum, & ad lumen ejus ambulabam in
 tenebris: quando lavabam pedes meos butyro, &
 petra fundebat mihi rivus olei? Nunc autem in
 memet ipso marcescit anima mea, & possident
 me dies afflictionis. Clamo ad te, & non exau-
 dis me: sto, & non respicis me. Mutatus es mihi
 in crudelem, & in duritia manûs tuæ adversari
 mihi: jam Regii Prophetæ vocibus deprecantes,
 ut pristinas sibi paterni erga se amoris si-
 gnificationes restitueret. (Ps. 88. 12. 79. 50.)
 Ubi sunt misericordiæ tuæ antiquæ, Domine? Us-
 quequo oblivisceris me in finem? Usquequo aver-
 tis faciem tuam à me? Quousque irasceris super
 orationem servi tui? Ostende faciem tuam, & sal-
 vi erimus. Redde mihi lætitiâ salutaris tui, &
 spiritu principali confirma me: jam cum Jeremia
 tristissimam sui animi conditionem, dum sic
 puniuntur, deflentes: (Th. c. 1. & 3. & Orat.)
 Ego vix videns paupertatem meam in virga indi-
 gna-*

gnationis ejus. Replevit me amaritudinibus, inebriavit me absynthio, & repulsa est à pace anima mea: oblitus sum bonorum. Inundaverunt aquæ super caput meum; dixi: perii. Defecit gaudium cordis nostri: versus est in luctum chorus noster. *Vae nobis, quia peccavimus. Vide Domine, quoniam tribulor, quoniam amaritudine plenus sum, & non est, qui consoletur me: jamque illa morientis in cruce Christi verba usurpantes: (Marc. c. 15.) DEUS meus, DEUS meus, ut quid dereliquisti me? Quapropter consultissimus ille rerum spiritualium magister, Franciscus Stadiera, in egregio suo opere de interioris viæ, ac vitæ fallaciis, earum unam esse ait, divinas consolationes negligere: (P. 2. de Fall. Peculiar. Tr. 4. c. 10.) ostendens, postulandas à DEO esse, habendâsque in thesauri ditissimi loco, & curandum, ut removeantur ex anima, quæcunque impedimento illis sunt. In summa, nimium quantum, non suavis duntaxat, sed utilis quoque gustus Dei est. Repudiet illum, qui volet: tu Lector, plurimi facito, & tantò pluris, quantò magis DEUM amas; credens D. Augustino: Nil salubri suavitate, vel suavi salubritate esse melius. Quantò enim magis appetitur suavitas, tantò facilius salubritas prodest. (De Doct. Chr. L. 4. c. 5.)*